

Sosyal Belediyecilikte Sosyal Hizmetlerin ve Sosyal Girişimci Faaliyetlerin Rolü

Gülşen ŞİMŞEK^{1,*}, Fatih ALTUN²

¹ Yüksek Lisans- Bandırma Onyedü Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Hizmet Programı, Bandırma, Balıkesir, Türkiye- ORCID: 0000-0001-7258-1287

² Dr. Öğr. Üyesi- Bandırma Onyedü Eylül Üniversitesi, SHMYO, Sosyal Hizmet ve Danışmanlık Bölümü, , Bandırma, Balıkesir, Türkiye - ORCID: 0000-0001-5464-0909

Sosyal Çalışma Dergisi (2020) 4 (1) 55-61

Copyright © 2020 İZU

YAYIN BİLGİSİ	ÖZ
<p>Yayın geçmişi:</p> <p>Gönderilen tarih: 17 Nisan2020</p> <p>Kabul tarihi: 06 Haziran 2020</p> <p>Yayınlanma tarihi: 11 Haziran 2020</p> <p>Anahtar kelimeler:</p> <p>Sosyal devlet, Yerel yönetimler, Sosyal belediyecilik, Sosyal girişimcilik, Sosyal hizmet</p> <p>Key Words:</p> <p>Social state, Local governments, Social municipality, Social entrepreneurship, Social work</p>	<p>Sosyal devlet anlayışına göre ekonomik kalkınma ve sosyal refah artışı sosyal sorunların çözümünden geçmektedir. Günümüzde küreselleşmeyle birlikte sosyal sorunlar da artmış ve neo-liberalizmin bir sonucu olarak devletin sosyal refah ve ekonomi politikalarında değişiklikler olmuş, merkezi yönetim anlayışı kısmen terk edilerek yerleşmeye ve özelleşmeye yönelim olmuştur. Bu bağlamda devlet, sosyal sorunların çözümü noktasında yerel yönetimlere, özel sektöre ve sivil toplum kuruluşlarına da sorumluluklar yükleyerek ortak bir yönetim oluşturmaktadır. Bu sorunlarla mücadelede merkezi yönetimin uyguladığı politikaların önemi olmakla birlikte birey, toplum ve devlet ilişkisi bağlamında halka en yakın yerel yönetim birimi olan belediyelerin sunduğu hizmetler de oldukça önemlidir. Bu hizmetlerde amaç, sosyal belediyecilik anlayışının bir sonucu olarak sosyal denge, sosyal gelişme ve sosyal bütünleşmeyi sağlamaktır. Bu noktada sosyal hizmet ve sosyal girişimcilik önem kazanmaktadır. Belediyeler bu amaç için gerek kendi bünyesinde yerel politikalar üreterek sosyal hizmetler sunmakta gerekse özel sektör ve sivil toplum kuruluşları üzerinde ikna ve koordinasyon kabiliyetini kullanarak sosyal girişimciliği desteklemektedir. Bu çalışmada sosyal belediyecilik, sosyal hizmet, sosyal girişimcilik ve bu kavramların birbirleriyle olan ilişkilerine yönelik literatür üzerinden bir analiz yapılmış olup, sosyal hizmetlerin ve sosyal girişimci faaliyetlerin sosyal belediyecilik anlayışı içindeki önemini yansıtmak amaçlanmıştır.</p> <p>ABSTRACT</p> <p>In the context of the social state, economic development and increase in social welfare depend on the solution of social problems. Today, social problems have increased with globalization and social welfare and economic policies have changed as a result of neo-liberalism. In addition, the central government approach has been partially abandoned and the tendency towards localization and privatization has been. In this context, the state creates a common governance at the point of solving social problems by putting responsibilities on local administrations, private sectors and non-governmental organizations. The policies implemented by the central government are important in combating these problems. However, the services provided by the municipalities, which are the closest local government units in the context of the relationship of individuals, society and government, are also very important. The purpose of these services is to achieve social balance, social development and social integration as a result of the approach of social municipality. At this point, social work and social entrepreneurship gain importance. For this purpose, municipalities provide social services by producing local policies within their structure and support social entrepreneurship by using persuasion and coordination skills on private sector and non-governmental organizations. In this study, an analysis has been made through the literature on social municipality, social work, social entrepreneurship and the relationship between these concepts. It is aimed to reflect the importance of social services and social entrepreneurial activities in the approach of social municipality.</p>

1. Giriş

Sosyal devlet ve yerel yönetim anlayışının ortak çıktısı olan sosyal belediyecilik kavramı, yereldeki sosyal düzen içinde bölge halkına

verimlilik ve etkinlik unsurlarına dayalı hizmetleri sunmayı, halkın katılımını ve işbirliğini öngörmektedir. Küreselleşen dünya düzeni ve siyasi, sosyal ve kültürel yaklaşımlardaki gelişmeler; demokrasi ve yönetim anlayışında da değişimler yaratmış, halkın talep ve

*Sorumlu yazar e-mail adresi: gulsen5621@gmail.com

ihtiyaçlarını doğrudan bildirerek yönetime dâhil olduğu sistemler oluşturmuştur. Bu bağlamda sosyal belediyeçilik anlayışını benimseyen belediyeler, halka en yakın yönetim birimi olarak eğitim, sağlık, spor, kentlilik, kültürel yaşam, istihdam, barınma, ulaşım, danışmanlık gibi çok yönlü sosyal hizmetler sunmakta ve gerektiğinde merkezi yönetimle iş birliği kurarak birey, toplum ve devlet ilişkisi bağlamında mikrodan makroya bir zincir oluşturmaktadır. Bu nedenle sosyal devletin yereldeki temsilcileri olan belediyeler, zincirin orta halkası olarak bağlayıcı öneme sahiptir. Bölgesel farklılıklar dolayısıyla ihtiyaçların da farklılaşması ve merkezi yönetimin tüm bölgelerin ihtiyaçlarını aynı anda tespit edip hizmet sunmasının zorluğuna karşın belediyeler, sosyal düzenin sağlanması ve sosyal sorunların çözümü için bölgesel kalkınmaya yönelik sosyal hizmetleri sunarak ulusal kalkınmanın paydaşları olmaktadır. Bu noktada bölgenin ve bölge halkının ihtiyaçları belediyeler tarafından işlevsel biçimde tespit edilerek gerekli hizmetlerle sosyo-ekonomik ve kültürel hizmetler sağlanmakta, bireylerin sosyal ve ekonomik refahı yükseltilmekte, bireylerin verimliliği sağlanarak hem bireysel hem bölgesel hem de ulusal kalkınma gerçekleştirilmektedir. Belediyeler hizmet sunumu aşamasında gerektiğinde kendi bünyesinde projeler ve kurumlar oluşturarak gerektiğinde ise girişimciler, sosyal girişimciler, sivil toplum kuruluşları ve ilgili şirketlerle iş birliği kurarak; ulaşım hizmetleri, sağlık kuruluşları, cenaze hizmetleri, engelli ve yaşlı bakım hizmetleri, huzurevleri, aile ve sosyal hizmet merkezleri, kreş ve gündüzlü bakım evleri, öğrenci yurtları, kadınlara yönelik istihdam projeleri, bölgesel turizmde kalkınmayı ve istihdamı destekleyecek bakım, onarım ve tanıtım faaliyetleri, çeşitli konular üzerinde konferanslar, seminerler, farklı temalarda festivaller, konserler, mesleki ve kişisel gelişim kursları gibi çok boyutlu ve fonksiyonel hizmetler sunmaktadır.

Ülkemizde son yıllarda sosyalleşme, girişimcilik, sosyal girişimcilik, sosyal sorumluluk, sivil toplum ve sosyal hizmetler gibi kavramlar önem kazanmış bu bağlamda sosyal devlet politikaları nezdinde belediyeler sosyal girişimci belediyeçilik ve sosyal hizmet belediyeçiliği gibi nitelikler kazanmaya başlamıştır. Bu çalışmada sosyal belediyeçilik anlayışına bağlı olarak sosyal hizmetlerin ve sosyal girişimciliğin önemi değerlendirilmektedir.

1. TEMEL KAVRAMLAR VE SÜREÇLER

1.1 Sosyal Belediyeçilik

Küreselleşme ile gelişen ekonomi ve kamu politikaları sonucunda, önceleri sadece ekonomik açıdan değerlendirilen kalkınma kavramı, zamanla sosyal ve siyasal alanları da kapsamaya başlamış ve kalkınmanın sürdürülebilir olmasına önem verilmiştir. Bu süreçte bölgesel ve yerel kalkınma anlayışı, ulusal kalkınma anlayışına oranla daha fazla önem kazanmıştır. Yerel kalkınmada amaç, yerel halkın sosyal, kültürel ve siyasal alanlarda gelişim göstermesi ve merkezi ve yerel yönetimlerin de bu harekete destek olmasıdır (Pektaş, 2010:6). Belediyeler de sosyal, kültürel ve siyasal alanlarda sosyal politika ve hizmetleri bölgesel olarak uygulayan ve halka en yakın yönetim birimleri olan yerel yönetimlerin ana unsurudur. Sosyal politika ve hizmetlerin belediyeler tarafından uygulanmasında amaç, sosyal belediyeçilik anlayışının bir sonucu olarak sosyal denge, sosyal gelişme ve sosyal bütünlüşmeyi sağlamaktır. Bu noktada sosyal belediyeçiliğin temeli, 19. Yüzyılda ortaya çıkan sosyal devlet anlayışına ve yerel yönetimlerin yoksullara yaptığı yardım faaliyetlerine dayanmaktadır. Refah devleti ve sosyal devlet kavramlarıyla birlikte gelişen sosyal belediyeçilik yaklaşımı, merkezi kamu yönetimi ve bölgesel yerel yönetimlerin hizmet sunumlarının farklılaşmasıyla güç kazanarak

sosyal politika ve sosyal hizmetlerle anılmaya başlamıştır (Şataf & Taşdelen,2019:3). 1950’li yıllardan sonra ülkemizde hızlı nüfus artışı ve kentleşmeyle birlikte toplumsal sorunlar ve ihtiyaçlar da artmıştır. Zaman içinde artan sorunların çözümü ve ihtiyaçların karşılanması için yerel yönetimlerin sorumlulukları genişletilerek işsizlik, yoksulluk, eğitim, konut, sağlık gibi temel sosyal yardım ve hizmetler de belediyeler tarafından karşılanmaya başlamıştır (Ersöz, 2005:134; Berkün, 2017:584). Hizmet kapsamının büyümesi ve belediyelerin gelişimi ile belediyelerin faaliyetlerine yeni unsurlar eklenmiş, belediye kaynakları ve yetkileri de önemli bir biçimde genişleyerek sosyal belediyeçilik anlayışını geliştirmiştir (Şahinoğlu, 2014:68; Berkün, 2017:585).

Sosyal belediyeçilik kavramı ağırlıklı olarak eğitim, sağlık, sosyal yardım ve destekler, konut politikaları ve işsizlikle mücadele çerçevesinde ele alınmaktadır (Jang, 2008, s. 7). Akdoğan’a göre sosyal belediyeçilik kavramı, yerel yönetimlerin sosyalleştirme ve sosyal kontrol işlevlerini odak alan faaliyetlerini ifade etmektedir. Bu faaliyetler yerel yönetimlerin başta çevre, eğitim sağlık ve konut olmak üzere tüm sosyal planlama ve düzenleme işlevlerini içermektedir. Sosyal belediyeçiliğin amaçları arasında dezavantajlı gruplara yönelik hizmetler sağlayarak sosyal içermeyi ve toplumsal adaleti sağlamak yer almaktadır. (Akdoğan, 2002:35; Genç, 2009). Bu tanıma göre sosyal belediyeçilik, bölgenin ve bölge halkının ihtiyaçlarının işlevsel biçimde tespit edilerek gerekli hizmetlerle sosyo-ekonomik ve kültürel hizmetler sunulmasını, toplumun sosyal refah ve sosyal adaletinin yükseltilerek etkinliğin sağlanmasını öngörmektedir.

Bunların yanı sıra sosyal belediyeçilik anlayışı çerçevesinde belediyeler ekmek üretimi, gıda ve sebze meyve satışı, sosyal tesisler, aşevleri gibi hizmetler sağlamaktadırlar. Ayrıca sosyal belediyeçilik faaliyetleri yerel ekonomik aktörler ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliğini de kapsamaktadır (Andreotti, Mingione, & Polizzi, 2012, s. 1926).

Yerel ölçekte sosyal sorunlara yönelik mikro politika uygulamaları olarak da tanımlanan sosyal belediyeçilik (Seyyar, 2011:197), merkezi yönetim tarafından belirlenen politikalara katkı sağlayarak bu politikaların bölgesel uygulayıcısı olma rolüne de sahiptir. Bu bağlamda belediyeler, kanun koyucular tarafından belirlenen ve belediyeler tarafından da uygulanması beklenen her türlü kanun, yönetmelik, genelge ve Cumhurbaşkanlığı kararları gibi ulusal mevzuatta yer alan hükümlere riayet ederek görev ve sorumluluklarını yerine getirmektedir. 5393 sayılı Belediye Kanununun 13. Maddesine göre “*Belediye, hemşehriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması konusunda gerekli çalışmaları yapar. Bu çalışmalarda üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, sivil toplum kuruluşları ve uzman kişilerin katılımını sağlayacak önlemler alınır.*” hükmü ile 14. Maddesinde “*İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor, orta ve yükseköğrenim öğrenci yurtları, sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır.*” denilmektedir (Mevzuat Bilgi Sistemi, 2020). Buna göre belediyelerin temel görev ve kamusal sosyal sorumlulukları öngörülerek bireylerin sosyal, kültürel, çevresel ve ekonomik yaşantısına yönelik hak ve hizmetlerin kapsamı belirtilmiştir.

Türkiye’de sosyal belediyeçilik uygulamalarının büyükşehirlerde

görünürlüğünün daha fazla olmasına bağlı olarak 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu da, bireylerin sosyal sorunlarının çözülmesi ve ihtiyaçlarının karşılanması görevlerini belediyelere yüklemektedir. Bu görevler kanununun 7, 18 ve 24. maddelerine göre; *toplumda ayırım gözetmeksizin tüm bireylere yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işletlettirmek; bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, engellilerle ilgili faaliyetlere destek olmak üzere engelli merkezleri oluşturmak; dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar için ödenek ayırmak olarak belirtilmiştir* (Toprak & Şataf, 2009:19).

Belediyecilik kanunları kapsamında belirtilen görevlerini yerine getiren ve bu hizmetleri bölge halkına tam anlamıyla ulaştıran belediyeler 'sosyal belediye' olarak nitelendirilmektedir. Bu doğrultuda sosyal belediyeciliğin işlevleri de toplumun sosyalleştirilmesi ve rehabilite edilmesi, topluma rehberlik edilmesi, yardıma ihtiyacı olanların belirlenmesi ve nitelikli yatırımlar yapılması olarak belirlenmektedir (Şataf & Taşdelen, 2019: 5).

1.2 Sosyal Hizmet

Sosyal hizmet; bireylerin, grupların ve toplumun sosyal refahını, sosyal adalet sistemi içinde yükseltmeyi amaçlayan insani odaklı bir disiplindir. Bu bağlamda ortaya çıkan bireysel ve toplumsal nitelikteki sorunlar, bu sorunlara yönelik çözüm ve müdahale yöntemleri ile uygulanacak sosyal politikalar, sosyal hizmetin kapsamı içinde yer alır. Cılga (2004) sosyal hizmeti tanımlarken insanı ve toplumu özgürleştirme amacını vurgulamakta, sosyal hukuk devleti çerçevesinde eşitsizliğin giderilmesi ve sosyal adaletin sağlanması amacıyla yürütülen faaliyetler olduğunu ifade etmektedir (Cılga, 2004:47-59). Dolayısıyla sosyal değişim aktörü olarak sosyal hizmet, toplum içindeki dezavantajlı grupların sorunlarının çözümünü, bireylerin sosyal çevresi içinde güçlendirilmesini ve toplumsal sorunların çözülmesini benimser. Sosyal sorunların çözülmesi ve sosyal refah artışının sağlanması noktasında sosyal refah hizmetleri, sosyal politika ve sosyal güvenlik gibi alanlarla birlikte çalışır. Bu alanlar, devletin ve ilgili kuruluşların koordinasyonu ile bir arada ve sistemli bir şekilde yürütülmektedir.

Sosyal hizmetin, bireylerin sorunları ile baş etme kapasitelerini güçlendirmek, insanlar ile hizmet veren kuruluşlar arasında köprü olmak, sistemlerin daha etkin ve daha insancıl çalışmasını sağlamak, sosyal politikalara katkıda bulunmak gibi hedefleri bulunmaktadır. (Pincus & Minahan, 1973, s. 9). Sosyal hizmetin odağında "insan", "toplum", "değişim" ve "gelişme" vardır. Sosyal hizmetin gelişim süreci dikkate alındığında dünyadaki sosyal, ekonomik ve ideolojik değişimlere bağlı olarak yaşanan toplumsal değişimler, mesleki yaklaşımları etkilemekle birlikte sosyal hizmet tanımının da farklı yaklaşım ve görüşlerin eşliğinde gelişmesini sağlamaktadır (Artan, 2011:23). Sosyal hizmetin tanımı, sosyal hizmete olan bakış açısına göre değişmekte; yoksulluk, sağlık, sosyal sorunlar, muhtaçlık hali gibi farklı alanları tanımlamak için de kullanılabilir (Güleç, 2014:17). Tüm bu alanların temelinde bireyin sosyal refah düzeyinin artırılarak tam bir iyilik halinin sağlanabilmesi amacı vardır (Artan, 2011:25). Sosyal hizmetin nihai amacı toplumdaki bireylerin sosyal işlevsellik düzeyleri yükseltilerek yaşam kalitelerini arttırmak ve toplumsal hayat standartlarını bireye hizmet etmek üzere değiştirmektir. Yaşam kalitesi bireyin gıda, barınma, güvenlik gibi hayati ihtiyaçlarını sağlıklı bir biçimde karşılayabilmesi; sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamının daimi refah düzeyine ulaşabilmesidir. Sosyal işlevsellik ise temel ihtiyaçlarını

karşılayabilen bireyin topluma katkı sağlayabilmesi ve toplumda bağımsız bir birey olarak varlığını sürdürebilmesidir. Aynı zamanda sosyal hizmet, insan haklarının gerçekleştirildiği bir toplum yaratmak, adil gelir dağılımı ile sosyal adaleti sağlamak gibi insan onurunu yücelten, insanın sorunlarını çözmeyi ve ihtiyaçlarını karşılamayı amaç edinmiş uygulamalar bütünüdür (Yolcuoğlu, 2012: 94-104).

Sosyal hizmet; araştırma, eğitim ve meslek pratiği olmak üzere üç ayrı fenomene dayanmakla birlikte (Mäntysaari, 2005, s. 88) sosyal sorunların azaltılması için yönetim boyutunun da etkili bir çözüm üretmede dikkate alınması gerekmektedir (Burke & Parker, 2007, s. 8). Sosyal hizmet, çok geniş kapsamlı bir disiplin olarak; engelli, yaşlı, aile, kadın, çocuk, suçta sürüklenmiş birey ve çocuk, şiddet mağduru bireyler, afetzedeler, yoksullar, davranış bozukluğu olan bireyler, madde bağımlıları gibi dezavantajlı gruplara ve genel anlamda toplumun tüm kesimlerine; bakım hizmeti, psiko-sosyal destek, sosyo-ekonomik destek gibi hizmetler sunarak sorunları çözmeyi, toplumun refahını yükseltmeyi, sosyal adaleti ve sosyal değişimi sağlamayı amaçlar. Sosyal hizmet, toplumsal sorunlara çözümler ararken sosyal sorunların olumsuz etkilerinin ortadan kaldırılmasını amaçlar ve bu amaçlar doğrultusunda ekonomik kâr amacı taşımaz (Artan, 2011:20).

Bu noktada ülkenin imkanları ve uygulanan politikalar çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, özel veya gönüllü kurum ve kuruluşlar tarafından; kurumsal bakım hizmetleri, tıbbi sosyal hizmetler, psiko-sosyal danışmanlık hizmetleri, hak savunuculuğu hizmetleri, rehabilitasyon hizmetleri, eğitim hizmetleri, sosyal ve ekonomik destek, evde bakım hizmetleri gibi hizmetler sağlanmaktadır.

1.3. Sosyal Girişimcilik

Sosyal girişimcilik kavramı, kimi araştırmacılar tarafından kâr amacı gütmeyen kuruluşlar üzerinden açıklanmaya çalışılırken kimileri ise, kamu kurumları, özel şirketler ve sivil toplum kuruluşları bağlamında bu kavramı açıklamaya çalışmıştır. Bu kavramsal anlaşmazlığa karşın sosyal girişimcilik; kâr amacı gütmeyen sosyal fayda sağlamak için gelir elde etmek amacıyla sürdürülen faaliyetleri ifade ederken, kâr amacı güden kamu ve özel sektör işletmelerinin sosyal fayda sağlayan faaliyetleri ise kurumsal sosyal sorumluluk olarak değerlendirilebilir (Demir, 2014:351).

Ticari girişimlerde kurumsal doyum sağlayan faktör kâr iken, sosyal girişimlerde ise elde edilen kârın sosyal faydaya dönüştürülebilmesidir. Dolayısıyla insanların ekonomik ihtiyaçları için kâr amaçlı işletmeler kurulduğu gibi sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılamak için de sosyal organizasyonlara ihtiyaç duyulmaktadır. İnsanlık tarihi boyunca toplumsal fayda ya da sosyal fayda amaçlı birçok organizasyon kurulmuş ve faaliyetler gerçekleştirilmiştir. Bu faaliyetler "sosyal girişimcilik" olarak adlandırılmamış olsa da aslında birer sosyal girişimcilik örneğidir. Okullar, çeşmeler, vakıflar, sivil toplum kuruluşları, öğrenci kulüpleri, dernekler veya platformlar toplumsal fayda amacıyla kurulan bu organizasyonlara örnek verilebilir. (Özdevecioğlu & Cingöz, 2009:92). Dolayısıyla günümüzde sosyal girişimcilik, kâr amacı olsun veya olmasın sosyal sorunlara yönelik yenilikçi çözümler üreten tüm faaliyetleri ifade etmektedir. Bu bağlamda sosyal girişimcilik; paydaş bulma ve ilişkilerin sürdürülebilirliğini sağlama, kitlelere ulaşma ve sosyal davranışların geliştirilerek sosyal sorunların çözülmesini gerektirir (Oktay & diğerleri, 2016:271). Ayrıca sosyal girişimcilik sosyal yenilikçi bakış açısıyla, 'balık veren değil balık tutmayı öğreten' bir yaklaşımda olmalıdır (Kotler ve Lee, 2009: 379 akt. Oktay & diğerleri, 2016:271-272).

2. SOSYAL BELEDİYECİLİĞİN SOSYAL HİZMET VE SOSYAL GİRİŞİMCİLİK İLE İLİŞKİSİ

2.1. Sosyal Hizmet Belediyeciliği' nin Gelişimi ve Belediyelerin Sosyal Hizmet Faaliyetleri

Kamu ve belediye yönetimlerinde sosyal hizmet sunumunda birçok yeni alanlar ve yöntemler geliştirilmiştir. Aktif biçimde ilerleyen sosyal hizmet sunumu ve etkin sosyal politikalar için yerelden genele doğru ilerlenmesi düşüncesi neo-liberalizmle birlikte gelişen bir anlayıştır. Sosyal hizmet belediyeciliği, neo-liberalizmle birlikte gelişen 'yeni kamu yönetimi anlayışı' içinde belediyelerin sosyal sorunlara eğilimini benimseyen ve toplumsal işlevlerini geliştiren bir düşüncedir (Güleç, 2014:72).

İkinci Dünya Savaşı'na kadar sosyal sorunların çözümü dini kurumlar, ailevi ve toplumsal dayanışmalar ve diğer sivil kuruluşlar tarafından yerine getirilen yardımlarla sağlanmaya çalışılmıştır. Bu sorunların çözümü için halk yetersiz kaldığında devletin piyasaya müdahale ederek sorunları çözme düşüncesi (Keynesyen düşünce) de 'refah devleti' kavramını ortaya çıkarmıştır. Sosyal yardımlar ve sosyal hizmetler, sosyal refah devleti uygulamalarının yaygınlaşması ile devletin görevleri arasındaki yerini almıştır. Refah devletlerinin kapitalist düzeninde ortaya çıkan gelir adaletsizliği, toplumsal tabakalaşma gibi sosyal sorunların devlet tarafından çözülmesi anlayışı vardır. Fakat 21. yüzyıla doğru esnek üretim (buna Fordizm de denilebilir), sermayenin ve tüketimin küreselleşmesiyle neo-liberalizm önem kazanmış ve bu ideolojinin kamu yönetimi kavramı olan 'yeni kamu yönetimi' anlayışı ortaya çıkmıştır. Yeni kamu yönetimi anlayışıyla birlikte devletlerin sosyal refah ve ekonomi politikalarında değişiklikler oluşmuş, merkezi yönetim anlayışı kısmen terk edilerek yerelleşmeye ve özelleşmeye yönelim oluşmuştur. Bu bağlamda refah devleti, küçüldükçe kamu harcamalarında (sosyal yardım, sosyal hizmet, eğitim, sağlık vb.) kısıtlamaya gitmiş, sosyal sorunların çözümü noktasında sorumluluklar almayı pek de yeğlemeyerek sosyal hizmetlerin sunumu için yerel yönetimlere, özel sektöre ve sivil toplum kuruluşlarına sorumluluklar yüklemiş ve ortak bir yönetişim oluşturmaya başlamıştır. Ortaya çıkan yönetişim olgusuyla gelişmiş ülkelerde yerel yönetimler, refah sisteminin tamamlayıcı unsuru haline gelmiştir. Bu kurumların kendi bölgelerinde kendi hizmet politikalarını belirleyebilmesi esasıyla sosyal adaletin imkânsızlığı ve fırsat eşitsizliği de ortaya çıkmıştır (Topçuoğlu, 2019: 942-945).

Geçmişten günümüze birçok ülkede merkezi yönetim tarafından sosyal hizmetler planlanıp ulusal politika ve stratejiler üretilirken; uygulama kısmında yerel yönetimler önemli aktör olarak var olmuştur. Günümüzde ise merkezi yönetimlerin hizmet faaliyetleri dünyanın birçok yerinde azalırken, yerel yönetimlerin hizmetleri ise, ülkelere göre farklılık göstermekle beraber, halkın sosyal taleplerini karşılamada önemli birimler haline gelmiştir. Bununla birlikte yerel yönetimler de yerel politika, strateji belirleyerek hedefler koymakta ve bu durum ülkeden ülkeye, bölgeden bölgeye de farklılıklar oluşturmaktadır (Kesgin, 2012:177-178). Ortaya çıkan farklılıklar toplumsal, ekonomik ve sosyal yapıda eşitsizlikler meydana getirmiş, sosyal adaletsizlikler ortaya çıkarmıştır. Ayrıca, küreselleşme ile merkezi yönetimin bir takım görev ve yetkileri yerel yönetimlere ve özel sektöre devredilmiştir. Bu durum insanların sosyal hayatta risklerle karşılaşması riskini doğurmuştur. Nitekim dezavantajlı gruplara (yaşlılar, engelliler, kadınlar, çocuklar, kimsesizler, yoksullar) ve toplumun tüm kesimlerine etkin sosyal politikalarla sosyal hizmet sağlanması, bu grupların asgari yaşam standartları çerçevesinde yaşam sürmesini sağlayabilecektir. Bu nedenle de belediyeler açısından sosyal sorunların çözümü daha

önemli hale gelmiştir. Sosyal hizmet belediyeciliği anlayışı çerçevesinde belediyeler alt yapı ve üst yapı yatırımlarına dair görevlerinin yanında sosyal sorunların çözümünden de sorumlu tutulmuştur. Belediyelere verilen bu yükümlülükler, sosyal belediyecilik ve sosyal hizmet belediyeciliği açısından da önemli bir gelişme olarak gösterilebilir. Sosyal hizmet belediyeciliği açısından en büyük değişim ise 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'dur. Bu kanunlarla, daha önceki kanunlarda sınırlı olarak değinilen dezavantajlı kesimler hedef kitleler arasında sayılmaktadır (Güleç,2014:73). Büyükşehir belediyelerinin sosyal nitelikli görevleri de 5216 sayılı kanunun 7. maddesinin n bendinde yer alan "*Gerektiğinde sağlık, eğitim ve kültür hizmetleri için bina ve tesisler yapmak, kamu kurum ve kuruluşlarına ait bu hizmetlerle ilgili bina ve tesislerin her türlü bakımını, onarımını yapmak ve gerekli malzeme desteğini sağlamak*" ve aynı maddenin v bendinde yer alan "*Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettirmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksekokullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmak*" hükümlerine göre belirlenmiştir (T.C Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2020). Bu kanunlar çerçevesinde belediyeler, sosyal hizmet ve sosyal yardım faaliyetleriyle kimsesizlere, yoksullara, evsizlere, yaşlılara, çocuklara, engellilere, kadınlara ve ailelere yönelik hizmetler sağlamaktadır.

Kadınlara Yönelik Hizmetler

Kadınlara yönelik; boyama, müzik, resim, heykel seramik, bilgisayar, yemek kursları gibi; sosyalleşmeye ve meslek edindirmeye yönelik mesleki eğitim ve kurs hizmetleri; psikolojik ve aile sorunlarına yönelik psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetleri; kadın sağlığına yönelik taramalar, erken teşhise yönelik kontroller, koruyucu sağlık hizmetleri gibi belediye polikliniği hizmetleri belediyeler tarafından verilmektedir. Aynı zamanda 5393 sayılı belediye yasasına göre nüfusu 50.000 ve üzerinde olan belediyelerde kadın sığınma evi açma zorunluluğu da vardır. Bazı büyükşehirlerde ise kadına ve ailelere yönelik birimler; aile yaşam merkezleri, toplum merkezleri ve sosyal yaşam merkezleri şeklinde örgütlenmiştir. (Bingöl & Ömürgönülşen, 2018:4-5)

Yaşlılara Yönelik Hizmetler

Belediyelerin yaşlılara yönelik sunduğu hizmetler; şehir içinde ücretsiz veya indirimli ulaşım, evde bakım hizmetleri, ücretsiz muayene, huzurevi hizmetleri, sosyal yaşam merkezleri, psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri, ilaç ve gıda yardımları olarak sıralanabilir. Ülkemizde geleneksel toplum yapısı ve kültürel nedenlerden ötürü huzur evleri yaşlılar için nitelikli bir yaşlılık döneminin geçirileceği yerler olarak görülmekten çok, "sığınılacak bir yer" veya "yaşamın son durağı" anlamına gelmektedir (Bahar&Savaş, 2009:94 akt. Bingöl&Ömürgönülşen,2018:6). Toplumda bu duruma karşı olumlu bakış açısı geliştirilmesi ve olumsuz bakış açısını engellemeye yönelik yapılar ve sistemler de belediyeler tarafından sağlanmalıdır. Ayrıca ekonomik ve kültürel olarak çok gelişmiş belediyelerde yaşlılara yönelik olarak, seminer ve poliklinik hizmetleri, aşevi hizmetleri, nakdi yardım, ambulanslı sağlık hizmetlerinin yanında özel gün kutlamaları, sinema ve tiyatro davetleri, gezi programları gibi kültürel faaliyetler de gerçekleştirilmektedir (Çiçek, 2010:99).

Engellilere Yönelik Hizmetler

Engellilere yönelik olarak belediyeler bünyesinde sunulan hizmetler; yardıma muhtaç olan engelliler için bakım ve rehabilitasyon merkezleri açmak, danışma ve rehberlik merkezleri açmak, ücretsiz muayene ve ilaç yardımı sağlamak, sosyal yardımlarda bulunmak, belediye otobüslerinden ücretsiz veya indirimli yararlanmalarını sağlamak, özel kurslar düzenlemek, yarışmalar, şenlikler, geziler ve spor müsabakaları düzenlemektir. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesinde hizmetlerde öncelik sırasının belediyenin mali durumu ve hizmetin ivediliği dikkate alınarak belirleneceği, belediye hizmetlerinin sunumunda engelli, yaşlı, düşük ve dar gelirli durumuna uygun yöntemler uygulanacağı hükme bağlanmıştır (T.C Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2020).

Yoksullara Yönelik Hizmetler

Belediyeler tarafından kentsel yoksulluğu önlemeye ve yoksul vatandaşların hayatını kolaylaştırmaya yönelik sunulan sosyal hizmet ve sosyal yardım faaliyetleri; kimsesizlere barınma imkânları, danışmanlık merkezleri, ücretsiz sağlık merkezleri, misafirhaneler, istihdam ofisleri, doğal dengeyi ve kentsel dönüşümü destekleyen ucuz konut alanları, kadınlara iş ve meslek desteği, tanzim satış mağazaları, aynı yardımlar, aşevleri ve ihtiyaç dağıtımları yapılan hayır marketleri olarak belirlenmiştir (Sevinç & Göksoy, 2018:443).

Çocuk ve Gençlere Yönelik Hizmetler

Bazı belediyelerde çocuk hizmetleri; anne-çocuk, kadın-çocuk hizmetleri ile birlikte ele alınırken bazılarında gençlik ve çocuk birlikte ele alınmakta, bazı belediyelerde ise gençlik ve çocuk ayrı ayrı hizmet organizasyonları ile ele alınmaktadır (Bingöl & Ömürgönülşen, 2018:8).

Belediyelerin çocuk ve gençlere yönelik birçok faaliyeti bulunmaktadır. Bu faaliyetler arasında, spor, kültür ve sanat faaliyetleri, meslek edindirme eğitimleri, gezi ve şenlik organizasyonları gibi etkinlikler yer almaktadır. Ayrıca belediyeler gençlik merkezleri, çocuk kulüpleri, kütüphaneler, öğrenci yurtları gibi gençlerin gelişimi ve eğitimlerine yönelik destekleyici faaliyetlerde de bulunmaktadır (Çiçek, 2010:100). Çocuklara ve gençlere yönelik hizmetler, projeler ve faaliyetler incelendiğinde; büyük şehirlerde çocuk sorunları ve gençlik sorunlarına yönelik hizmetlerin daha çok ağırlık kazandığı görülmektedir. Sokak çocukları sorununu en aza indirmek için gençlere mesleki eğitim ve barınma imkânları, işsizlik sorununa yönelik olarak gençlerin istihdamına yönelik faaliyetler ve gençlere yönelik büro yönetiminden, inşaat işçiliğine kadar farklı mesleki eğitimler bu hizmetlerden bazılarıdır (Bingöl & Ömürgönülşen, 2018:8).

2.2 Sosyal Girişimci Belediyecilik ve Belediyelerde Sosyal Girişim Faaliyetleri

Birey, toplum ve devlet ilişkisinin uyumu için sosyal sorunların çözümü ve sosyal değişimin sağlanması temel unsurlardan biri olarak görülmektedir. Sosyal değişimin sağlanması noktasında da yeni inovatif unsurlara ihtiyaç duyulmaktadır (Özmete & Akgül Gök, 2015:131). Bu ihtiyaç doğrultusunda sosyal belediyecilik anlayışı ve politik süreçlerin de etkisiyle birçok belediye "sosyal girişimcilik" faaliyetlerinde bulunmaya başlamıştır (Oktay & diğerleri, 2016:269). Sosyal belediyecilik ve kurumsal sosyal sorumluluk anlayışına bağlı olarak belediyeler, etik, ekonomik, sosyal, çevresel ve kültürel sorunlara karşı duyarlı davranarak sosyal girişimciliği desteklemektedir. Kamusal sosyal sorumluluğun yayılmasında sivil toplum ve özel kuruluşlar da belediyelerle paydaş olmaktadır. Aynı zamanda kurumsal sosyal sorumluluk anlayışı

çerçevesinde sosyal sorunların çözümüne yönelik belediyeler tarafından uygulanan sosyal girişimci faaliyetler ve yapılan iş birlikleri belediyelerin kurumsal imajını ve prestijini sağlama noktasında oldukça etkili olmaktadır (Demir, 2014:351-352). Bu noktada belediyeler, çeşitli meslek kuruluşları, sendikalar, kooperatif birlikleri, dernekler ve gönüllü kuruluşlar gibi çeşitli aktörlerle iş birliği yaparak sosyal girişimcilik faaliyetlerine direkt katılım sağlamakta ya da dolaylı yoldan destek olmaktadır. Dolayısıyla çeşitli kuruluşlara bilgi sağlayarak, tecrübe paylaşarak, işbirliğine giderek ve finansman desteği vererek sosyal girişimcilik uygulamalarında bulunabilmektedir. Belediyelerin sosyal girişimciliğe destek vermeleri, toplumsal dönüşüm ve yerel kalkınma açısından önemli bir yaklaşım olmaktadır. Bu tür yaklaşımlar çevre koruma, kamu sağlığı, gençlerin psikososyal sorunları ile mücadele etmek amacıyla farkındalık ve destek aktiviteleri sunan yeni proje ve programların üretilmesini gerektirmektedir (Koçak & Kavi, 2014:41-42). Sosyal girişimci belediyecilik de bu tür sosyal sorunlar karşısında dezavantajlı gruplara ve tüm halka yönelik sürdürülebilir, kalıcı sosyal hizmet projeleri üretebilmeye becerisidir (Oktay & diğerleri, 2016:272). Günümüzde, belediyelerin sosyal girişimciliği nasıl desteklediği ve teşvik ettiği ile alakalı literatürde yeterli bilgi mevcut değildir. Yerel yönetim olarak belediyelerin ve sosyal girişimcilerin; yerel sorunların farkında olmaları, karşılıklı işbirliği yapmaları ve birbirlerini tamamlamaları neticesinde sosyal politika uygulamalarının toplumun uç noktalarına kadar ulaşması sağlanacaktır. Sosyal girişimcilik belediyeler tarafından; farkındalığın artırılması, kaynaklara ulaşmaları için sosyal girişimcilerin desteklenmesi, uygun bir ortamın sağlanması ve sosyal girişimciler arasında gayretlerin ve uygulanan programların koordinasyonunun sağlanması şeklinde desteklenmektedir (Koçak & Kavi, 2014:42).

3.SOSYAL BELEDİYECİLİKTE SOSYAL HİZMETİN VE SOSYAL GİRİŞİMCİLİĞİN ROLÜ VE ÖNEMİ

Modern dünyada benimsenen yeni kamu yönetimi yaklaşımı, yönetim ile halkın birbirine yakınlaştıkça; aralarındaki güvenin, hesap verilebilirliğin ve yeni sorunlar karşısında çözüm alternatiflerinin arttığını benimseyen bir anlayıştır. Hesap verilebilirliğin ve güvenin artması, yerel yönetimler tarafından verilen sosyal hizmetlerin denetimi ve kalitesinin yükselmesi demektir (Genç & Barış, 2015:108). Bugünkü Türkiye'nin sosyal ve ekonomik yapısı, yönetimin yalnızca merkezi hükümet tarafından uygulanmasına imkân sunmadığı gibi sadece yerel yönetimler tarafından sunulmasına da uygun değildir. Toplumsal yapıda meydana gelen değişimler ve ortaya çıkan yeni sosyal sorunlar, merkezi hükümeti, sorunları çözümlenmekte yetersiz bırakmıştır. 1950lerden itibaren toplumsal yapıda yaşanan hızlı değişimlere karşılık küreselleşme, Avrupa Birliği'ne üyelik süreci gibi dış dinamiklerin de etkisiyle 'yeni kamu yönetimi' ve 'yerinden yönetim' anlayışı benimsenmeye başlamıştır. Bu bağlamda; küreselleşme, kentleşme sorunları, sosyal hizmetlerin çok parçalı bir yapıya sahip olması ve Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı gibi nedenler sosyal hizmetlerin yerel yönetimlerle uygulanması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır (Artan, 2011:128-144). Yeni kamu yönetimi anlayışıyla ortaya çıkan sosyal belediyecilik kapsamında sosyal hizmetlerin yerelleşmesi; yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektörlerin bu alana eğileceklerini ve sosyal içerikli konulara yönelik hizmetlerin iyileştirilmesi çabalarının önümüzdeki dönemlerde yeni bir ivme kazanacağını göstermektedir (Genç, 2009: 67).

Yerel yönetimlerin sosyal hizmetlerde aktif rol alması merkezi

yönetimin yükünü hafifletmekte ve toplumun refah seviyesinin artırılması için katkı sağlamaktadır. Kamu sorumluluğundaki sosyal hizmetlerin daha verimli ve etkili olması için yerel yönetimlerin üstlendiği rolün sahip olduğu yetkilerin artırılması gerekmektedir. (Genç & Barış, 2015:109). Belediyelerin sosyal hizmet uygulamaları giderek daha fazla artmaktadır. Yerel yönetimlerin sorumluluklarının artması ile belediyeler yerel sorunlara yönelik daha verimli ve etkin politikalar üretmeye başlamıştır. Sosyal belediyeçilik anlayışı çerçevesinde belediyeler; yerel kalkınma, yeni iş alanları oluşturma ve girişimcilik politikaları ile ekonomik kalkınma sağlamanın yanı sıra sağlık, eğitim ve sosyal yardım gibi alanlarda da sosyal hizmet politikaları ve sosyal girişimci faaliyetler yürütmektedir (Keskin, 2008:55; Pektaş, 2010:13).

Küreselleşme ve gelişmeyle birlikte, sosyal hizmetlerde etkili müdahalelerde bulunmak, sosyal sorunları çözmek ve hizmetlerden en etkin verimin sağlanabilmesi için yenilikçi girişimlere duyulan ihtiyaç da artmaktadır. Son yıllarda ülkeler, kamu hizmetlerini kullananların artan karmaşık ihtiyaçlarına karşılık sınırlı kaynaklar nedeniyle sosyal sorunların üstesinden gelme gibi konularda inovasyonun önemini farkına varmıştır. (Özmete & Akgül Gök, 2015:132-133). Sosyal inovasyon ve sosyal girişimcilik, sosyal hizmetin terminolojisinde iki yeni kavramdır. Sosyal inovasyon, sosyal alandaki faaliyetlerin ve süreçlerin yenilikçiliğini benimseyen bir kavramdır (Popescu, Gheorghe, 2015 akt. Yıldırım & Tuncay, 2019:171) Sosyal inovasyon anlayışı, sosyal kurumlar vasıtasıyla toplumdaki bütün bireylerin sosyal ihtiyaçlarının karşılanması, sosyal sorunların çözülmesini ve bireyler ve grupların yaşamlarında bir fark yaratarak toplumsal değişimi amaçlamaktadır. Aynı zamanda hem sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan nitelikli bir toplum yaratmayı hem de bireylerin eyleme geçme kapasitelerini artırmayı hedeflemektedir (Özmete & Akgül Gök, 2015:132-133). Leadbeater'a göre de (1997:9) modern bir toplum, refah hizmetlerine yönelik yeni yollar keşfedilip tarafsızca uygulandığında oluşabilecektir. Bu durum, sosyal girişimcilik faaliyetlerinin önemini ortaya koymaktadır fakat sosyal girişimcilerin, finansman desteği bulmakta zorluk yaşaması nedeniyle sosyal inovasyonların başarıyla gerçekleştirilebilmeleri kamu idarelerinin desteğine bağlı olmaktadır. Kamu idarelerinin ve yerel yönetim unsurlarının maddi ve ayni yardımları ile ortaya koydukları katkılar, sosyal inovasyon ve sosyal girişimlerin başarılı olması açısından önemlidir (Koç, 2010:208-210). Bu bağlamda belediyelerin sosyal işlevlerini arttıran ve daha aktif hale gelmelerini sağlayan sürdürülebilir kalkınma ve sosyal inovasyona yönelik girişimler, gelişmiş bölgelerde zaman zaman gönüllü sivil toplum kuruluşları ve özel teşebbüslerle birlikte yürütülmektedir. Bu durumda belediyelerin sosyal hizmet faaliyetleri, sosyal inovasyonu ve sosyal girişimciliği de kapsamaktadır. İnovasyon anlayışı çerçevesinde üretilen sosyal girişimcilik faaliyetleri, kısa süreli olabildiği gibi sosyal bir değişimi ve dönüşümü de kapsayabilir. Örneğin yerel yönetimler devam eden bir değişim unsuru olarak; sosyal hizmetleri sınırlandırıcı olabilir ya da sosyal politikaları yeniliklere uygun olarak sürekli olarak değiştirici, yenilikleri ve sosyal girişimcilikleri destekleyici olabilir. Destekleyici oldukları durumda hizmetlerin devamlılığı sağlanır ve beklenen sosyal dönüşüm gerçekleşir (Özmete & Akgül Gök, 2015:133).

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Günümüzde neo-liberal politikalarla gelişen yeni kamu yönetimi anlayışı ve artan sosyal sorunlarla birlikte refah devletleri, sosyal refah hizmetleri ve ekonomi politikalarında farklılıklara yönelerek merkezi yönetim anlayışından yerel yönetim anlayışına yönelmeye başlamıştır. Bu bağlamda refah devletleri küçülerek kamu

harcamalarında (sosyal yardım, sosyal hizmet, eğitim, sağlık vb.) bütçe kısıtlamalarına gitmiştir. Aynı zamanda küreselleşme ile birlikte, önceleri sadece iktisadi boyutta değerlendirilen kalkınma kavramı, zamanla siyasi ve sosyal alanlarda da kendini göstermiş ve kalkınmanın sürdürülebilir olmasına önem verilmiştir. Tüm bunlara bağlı olarak bölgesel ve yerel kalkınma anlayışı önem kazanmıştır. Her bölgenin fiziki, idari, coğrafi ve kültürel yapısındaki farklılıkların bölgesel ihtiyaçları da farklılaştırması nedeniyle merkezi hükümet tarafından yürütülen bazı hizmetlere kimi bölgelerde daha az ihtiyaç duyulabilirken kimi bölgelerde de aynı hizmete çok fazla ihtiyaç olabilmektedir. Dolayısıyla merkezi yönetimin geneli hizmet politikalarıyla işleyen kurum ve kuruluşların aynı anda tüm bölgelerin sorunlarını etkin biçimde tespit ederek bölgesel hizmetler sunması da zorlaşmaktadır. Bu kapsamda yerel yönetimler, sosyal düzenin sağlanması ve sosyal sorunların çözümü için bölgesel ve yerel kalkınmaya yönelik sosyal hizmetleri sağlayarak ulusal kalkınmanın paydaşları olmaktadır. Burada bahsedildiği üzere sosyal hizmetler, sosyal değişim aktörü olarak toplum içindeki sosyal sorunların çözümünü, bireylerin sosyal çevresi içinde güçlendirilmesini hedeflemektedir. Bu hedefler doğrultusunda da sosyal refah hizmetleri, sosyal politika ve sosyal güvenlik gibi alanlarla birlikte çalışır. Bu alanlar, merkezi hükümet, yerel yönetimler ve ilgili sivil toplum ve özel kuruluşların koordinasyonu ve ortak yönetimi ile bir arada ve sistemli bir şekilde yürütülmektedir. Bu noktada kamunun imkanları ve uygulanan politikalar dahilinde kurumsal bakım hizmetleri, tıbbi sosyal hizmetler, psiko-sosyal danışmanlık hizmetleri, hak savunuculuğu hizmetleri, rehabilitasyon hizmetleri, eğitim hizmetleri, sosyal ve ekonomik destek, evde bakım hizmetleri gibi hizmetler sağlanmaktadır. Sosyal politika ve hizmetlerin yerel yönetimler tarafından uygulanmasında amaç; sosyal belediyeçilik anlayışının bir sonucu olarak yerel halkın sosyo-kültürel ve siyasi açıdan gelişim göstermesiyle birlikte sosyal denge, sosyal gelişme ve sosyal bütünleşmeyi sağlamaktır. Ancak birey, toplum ve devlet ilişkisinin uyumu için; sosyal sorunların çözümü, sosyal değişimin sağlanması ve sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleşmesi açısından yeni ve inovatif unsurlara ihtiyaç duyulduğu da göz ardı edilmemelidir. Bu doğrultuda belediyeler, sosyal belediyeçilik anlayışı ve politik süreçlerin de etkisiyle diğer yerel unsurların da katılımını sağlayarak "sosyal girişimcilik" faaliyetlerinde bulunmaya başlamıştır. Sosyal belediyeçilik ve kurumsal sosyal sorumluluk anlayışı doğrultusunda belediyeler, etik, ekonomik, sosyal, çevresel ve kültürel sorunlara karşı duyarlı davranarak sosyal girişimciliği desteklemektedir. Kamusal sosyal sorumluluğun yayılmasında sivil toplum kuruluşları ve özel kuruluşlar da belediyelerle paydaş olmaktadır. Hızla gelişen kamu politikaları, ilerleyen zamanlarda sivil toplum ve özel kuruluşların sosyal hizmet belediyeçiliği ve sosyal girişimci belediyeçilik konusunda daha aktif rol alacağını yansıtmaktadır. Sorumluluğu üstlenen sosyal belediyeler, sorunlara karşı daha verimli ve etkin politikalar üretme amacıyla bu kuruluşları kendisine paydaş edinerek ya da her açıdan destekleyerek; bir yandan yerel kalkınma, istihdamı artırma ve girişimcilik politikaları ile ekonomik kalkınma sağlarken diğer yandan da aktif ve inovatif biçimde sosyal hizmet politikaları ve sosyal girişimci faaliyetler yürütecektir. Unutulmamalıdır ki modern bir toplum ve sürdürülebilir kalkınma; sosyal işlevselliği arttıran sosyal inovasyona yönelik girişimlerle ve yenilikçi refah politikalarının objektif biçimde uygulanmasıyla oluşabilecektir.

Kaynaklar

Akdoğan, Y. (2002, Şubat). Ulusal Soruna Yerel Çözüm: Sosyal Belediyeçilik. *Eminönü Bülteni*.

- Andreotti, A., Mingione, E., & Polizzi, E. (2012). Local Welfare Systems: A Challenge For Social Cohesion. *Urban Studies*, 49(9), 1925-1940.
- Artan, T. (2011). Yerel Yönetim Yapılanmasında Sosyal Hizmetler; İstanbul Örneği. İstanbul, Türkiye.
- Bahar, G., Baha, A. ve Savaş, G. (2009). Yaşlılık ve Yaşlılara Sunulan Sosyal Hizmetler. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 4 (12), 85-98.
- Berkün, S. (2017, Kasım). Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Anlayışı. *e-Şarkiyat İlmî Araştırmalar Dergisi*, 9(2), 582-589.
- Bingöl, E. S., & Ömürganülşen, U. (2018, Temmuz). Sosyal Belediyecilik Bağlamında Türkiye'de Büyükşehir Belediyelerinin Sosyal Hizmet ve Sosyal Yardım Faaliyetleri. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 27(3).
- Burke, P., & Parker, B. (2007). *Disadvantage and stigma: a theoretical framework for associated conditions*. London: Jessica Kingsley Publishers.
- Çiçek, Ş. E. (2010). Türkiye'de Belediyelerin Sosyal Hizmet ve Sosyal Yardım Politikaları: Batı Akdeniz Örneği. Isparta.
- Demir, Ö. (2014, Eylül). "Sivil Toplum Kuruluşları", "Sosyal Girişimcilik", "Kurumsal Sosyal Sorumluluk" Ve "Sosyal İşletme". *The Journal Of Academic Social Science*(6), 347-356.
- Ersöz, H. Y. (2005) "5272 Sayılı Yasa Öncesinde Türkiye'de Belediyelerin Sosyal Politika Alanındaki Deneyimleri", *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, Sayı: 50, ss.134-151.
- Genç, Y. (2009). Yerel Yönetimler ve Sosyal Hizmet Uygulamaları. *Kamu'da Sosyal Politika*, 60-67.
- Genç, Y., & Barış, İ. (2015). Sosyal Hizmetlerin Yeniden Yapılandırılmasında Yerinden Yönetimin İşlevselliği. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 97, 95-117.
- Güleç, Y. (2014). Türkiye'de Sosyal Hizmetlerin Yeniden Yapılandırılmasında Yerel Yönetimlerin Önemi ve İşlevi Bağcılar Engelliler Sarayı Örneği. İstanbul.
- Jang, D.-H. (2008). Welfare Geography and the Changing World of Welfare Municipalities: Municipal social spending in Denmark and South Korea analyzed. 2008. PhD Thesis. Universität Bremen.
- Kesgin, B. (2008), "Yoksulluğa Yerel Müdahale "Sosyal Belediyecilik" Karşılaştırmasında Eminönü ve Beşiktaş Belediyeleri Örnekleri", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, İstanbul.
- Kesgin, B. (2012). *Kamu Sorumluluğunda Sosyal Hizmet*. İstanbul: Açılım Kitap.
- Koç, O. (2010). Toplumsal Sorunlarla Mücadelede Bir Kaldıraç Olarak Sosyal İnovasyon ve Sosyal Girişimcilik Açısından Önemi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 205-212.
- Koçak, O., & Kavi, E. (2014). Sosyal Politika Aktörü olarak Sosyal Girişimci Belediyecilik. *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum*, 3(6), 26-49.
- Kotler, P. And Lee N. R. (2009), *Yoksulluğa Karşı Sosyal Pazarlama*, Media Cat Yayınları, İstanbul.
- Leadbeater C. (1997), *The Rise Of The Social Entrepreneur*, Demos, London.
- Mäntysaari, M. (2005). Realism as a foundation for social work knowledge. *Qualitative Social Work*, 4(1), 87-98.
- Mevzuat Bilgi Sistemi*. (2020, 04 20). e-Mevzuat: www.mevzuat.gov.tr adresinden alındı
- Oktay, E., Zeren, H., & Pekçüçüşen, Ş. (2016). Belediyelerin Sosyal Girişimci Faaliyetlerinin Yerel Kalkınmaya Etkisi: Denizli Belediyesi Örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 267-276.
- Özdevecioğlu, M., & Cingöz, A. (2009). Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Girişimler: Teorik Çerçeve. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 81-95.
- Özmete, E., & Akgül Gök, F. (2015, Ekim). Sürdürülebilir Kalkınma İçin Sosyal İnovasyon ve Sosyal Hizmet İlişkisinin Değerlendirilmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 26(2).
- Pektaş, E. K. (2010). Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Temel Sorunlar. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 5(1), 4-22.
- Pincus, A., & Minahan, A. (1973). *Social Work Practice: Model and Method*. Itasca: F.E. Peacock.
- Popescu, G. H. ve Gheorghe, H. (2015). "The Dynamics of Social Innovation Networks", *Psychosociological Issues in Human Resource Management*, 3(2), 77-82.
- Sevinç, İ., & Göksoy, B. (2018). Türkiye'de Kentsel Yoksulluğa Yerel Müdahalede Sosyal Belediyeciliğin Önemi ve Sorunları. M. Mecek, B. Parlak, & E. Atasoy içinde, *Kent Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar ve Etkin Belediyecilik Uygulamaları* (s. 435-447). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Seyyar, A. (2011). *Sosyal Politika Bilimine Giriş*. Sakarya: Sakarya Yayınları.
- Şahinoğlu, İ. (2014) Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Anlayışı, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Şataf, C., & Taşdelen, S. (2019). Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Faaliyetleri Çerçevesinde Antalya Büyükşehir Belediyesi Örneği. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 3.
- T.C Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı*. (2020, Mayıs 01). T.C Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı: <https://ailevecalisma.gov.tr/tr-tr/sss/engelli-ve-yasli-hizmetleri-genel-mudurlugu/> adresinden alındı
- Topçuoğlu, R. A. (2019). Avrupa'da Refah Devleti Çözünürken Uluslararası Göç ve Yeni Sağın Yükselişi . *Çalışma ve Toplum*, 941-973.
- Toprak, D., & Şataf, C. (2009). Türkiye'de Yerel Yönetimler Reformu Çerçevesinde Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 1(1), 11-24.
- Yıldırım, B., & Tuncay, T. (2019). Sosyal İnovasyonun ve Sosyal Girişimciliğin Sosyal Hizmet Mesleğinin Geleceğindeki Rolü. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 37(1), 169-187.
- Yolcuoğlu, G. (2012). *Sosyal Hizmetlere Giriş*, SABEV, Ankara.